

ÖĞRENCİ

ADI: .....
SOYADI: .....
SINIFI: .....NO: .....

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2024-2025 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 10. SINIFLAR
1. DÖNEM 2. YAZILI CEVAP ANAHTARI

Okulunuzun Adı

.....
.....
.....

- A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.
- A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.
- A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.
- A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

...

Kaymakam, Yusuf'a babalık yapmaktadır. Kaymakam'ın Kuyucaklı Yusuf'tan az küçük Muazzez adında bir kızı vardır. Muazzez ve Yusuf kardeş gibi büyümeye başlarlar. İkisi aynı okulda okumaya başlar. Yusuf oldukça zekidir. Fakat küçük yaşta yaşadığı olumsuz tecrübeler, dış etkiler onu dış dünyaya karşı sert, acımasız yapmıştır. Bu yüzden okuyamaz. Bir yandan da kaymakamın eşi Şahende Hanım, Yusuf'a üvey annelik yapmakta, onu hiç sevmemekte, fırsat buldukça onu hırpalamaktadır. Bu ruh hâli içinde Yusuf büyür, yetişkin bir insan olur. Yusuf büyüdükçe Muazzez'e karşı derin hisler beslemeye başlar. Muazzez onun üzerine titrediği bir varlık olur. Muazzez'i bütün kötülüklerden korumaya çalışır. Şahende Hanım'a hiç güvenmemekte, onun kızına dahi kötülük yapabileceğini düşünmektedir.

...

Bütün bu gelişmeler olurken Yusuf içten içe Muazzez'i çok sevmektedir. Fakat fakir olduğu ve Şahende Hanım onu sevmediği için duygularını hiç dile getiremez. Sadece Muazzez'i kötülüklerden korumaya çalışır. Bir gün, Muazzez, Yusuf'a açılır. Onu çok sevdiğini itiraf eder. Yusuf çok şaşırır. Asla ümit edemeyeceği hayali gerçek olmuştur. Şahende Hanım, bu durumu öğrenir. O, Yusuf'la evlendirmektense kızını zengin Şakir'le evlendirmeyi tercih etmektedir. Kızını Şakir'le buluşmaya zorlar. Bunun üzerine Yusuf ve Muazzez komşu köylerden birine kaçar ve orada nikahlanırlar.

1. Yukarıdaki metnin yapı unsurlarını inceleyiniz. (4 x 5 =20 puan)

Kişiler: Kaymakam, Yusuf, Muazzez, Şahende Hanım, Şakir

Yer: Okul, Komşu köy

Zaman: Bir gün, bütün bu gelişmeler olurken

Olay örgüsü: Yusuf ve Muazzez küçük yaşlardan beri birlikte büyüyen iki çocuktur. Şahende Hanım; Yusuf'u asla sevmeyiz ve ona kötü davranır, kızıyla da asla yakın olmasını istemez. Ancak iki genç birbirini sever ve annesinin itirazına rağmen gizlice evlenirler.

A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

Millî Edebiyat Dönemi hikâyecilerindendir. Selanik'te çıkan Genç Kalemler dergisinde yayımladığı Yeni Lisan makalesinde sade halk dilini savunan bir idealist olarak yazı hayatına başladı. Anadolu insanının hayat şartlarını hikâyelerine yansıtmış olup konularını kendi yaşantısından, halkın geleneklerinden, günlük olaylardan ve tarihten aldı. Çocukluk anıları, efsaneleri hikâyelerinde işlerken olay merkezli hikayeciliği benimsemiştir. Bomba, Yalnız Efe, Falaka, İlk Düşen Ak, Yüksek Ökçeler, Beyaz Lale, Başını Vermeyen Şehit eserlerinden bazılarıdır.

2. Bu parçada söz edilen yazar kimdir? (10 puan)

Ömer Seyfettin

3 ve 4. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

...

Yagmur yağıp saçıldı

Türlüğ çeçek suçıldı

Yünçi kapı açıldı

Çından yıpar yugruşur

Tümen çeçek tizildi
Bükünden ol yazıldı
Üküş yatıp özeldi
Yirde kopa adrışur

A.1.3. Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.

3. Şiirde ahengi sağlayan unsurları belirleyiniz. (5 x 4 =20 puan)

Nazım birimi	dörtlük
Ölçü	7'li hece ölçüsü
Uyak	-ç yarım uyak
Uyak şeması	aaab / cccb düz uyak şeması
Redif	-ildi /-uldu redif

A.1.4. Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.

4. Şiirin nazım biçimini yazınız. (10 puan)

Koşuk

A.1.11. Türün/biçimin ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

İstanbul'da doğan sanatçı, XVIII. yüzyılın en güçlü şairlerindendir. Şiirlerinde İstanbul'un köşk ve bahçelerini, şenlikleri, eğlencelerini anlatmış olup hayatı hep güzel yanlarıyla görmüş, zevk ve eğlence içinde yaşamış, bu neşesini şiirlerine de yansıtmıştır. Mahallileşme akımının en güçlü temsilcisidir, eserlerinde İstanbul Türkçesini kullanmış bir Lale Devri şairidir. Türk edebiyatında şarkı nazım şeklinin en önemli temsilcisi olarak kabul edilir.

5. Bu parçada söz edilen yazar kimdir? (10 puan)

Nedim

A.1.12. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

Bir süre sonra İzmir işgal edilir. İzmir'de yaşayan Ayşe ( ) nin eşini ve henüz beş yaşındaki oğlunu Yunan askerleri öldürür. Bu olay üzerine Ayşe oradaki bir İtalyan ailenin yanına sığınır ( ) bu ailenin de yardımıyla İzmir'den İstanbul'a gelir ( ) Burada bir süre Peyamilerin evinde kalır. Ayşe yaşadığı onca acıya ve kayba rağmen güçlü duran bir insandır. Onun bu kuvvetli duruşu ve davranışları hem İhsan ( ) ı hem Peyami'yi etkiler. Ayşe ise kendisini millî mücadeleye ve İzmir'e adanmıştır ( )

6. Parçada ayraçlarla belirtilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir? (5 x 2 =10 puan)

(')(;)(.)(')(.)

A.1.12. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

7. Aşağıda verilen cümlelerdeki tamlamaların isimlerini yazınız. (5 x 4 =20 puan)

Türk edebiyatına etki eden bir şairdir.	Türk edebiyatı : Belirtisiz isim tamlaması
Okul bahçesinin kapısı yeni boyandı.	Okul bahçesinin kapısı: Zincirleme isim tamlaması
Her köşesi cennetten bir parçadır memleketimin.	Memleketimin köşesi : Belirtili isim tamlaması
Sokağın kokusu evimize kadar işledi.	Sokağın kokusu : Belirtili isim tamlaması
Portakal çiçekleri rengarenk açtı.	Portakal çiçekleri : Belirtisiz isim tamlaması